

POSTULATY WWF NA COP 27

LISTOPAD 2022

ROZWIĄZANIA KLIMATYCZNE NA CZASY PEŁNE WYZWAŃ

Bezprecedensowe powodzie, fale upałów, susze, pożary, coraz silniejsze burze tropikalne, o których doniesienia napływają z różnych miejsc na całym świecie, niosące śmierć, cierpienie, nędzę, a także straty gospodarcze wymagają szybkiej i skutecznej odpowiedzi na kryzys klimatyczny. Przywódcy i rządy muszą wysłać wyraźny sygnał, pokazujący, że wypełniają złożone w przeszłości obietnice i wspólnie zapewniają, iż kryzys klimatyczny nie wymknie się spod kontroli. Jednocześnie oczekujemy od nich reakcji reagowania na potrzeby społeczności doświadczających w ostatnim czasie tragicznego wpływu wcześniejszych niepowodzeń w zapobieganiu zaburzeniom klimatycznym, których jesteśmy dziś świadkami.

Kwestia klimatyczna jest bezpośrednio związana z innymi globalnymi wyzwaniami. Właściwa odpowiedź na kryzys klimatyczny jest kluczowa dla utrzymania zrównoważonego rozwoju i rozwiązania pozostałych kryzysów, z jakimi mierzy się dziś świat. Bez szybkiego i skoordynowanego przejścia do zrównoważonych i zeroemisyjnych technologii i gospodarek zagrożenia geopolityczne oraz napięcia będą jedynie narastać. To sprawi, że coraz trudniej będzie chronić i odtwarzać naturę, a także tworzyć zrównoważone systemy żywnościowe. Niemożliwe będzie też zerwanie zależności od paliw kopalnych oraz osiąganie Celów Zrównoważonego Rozwoju (*Sustainable Development Goals* – SDGs).

W ostatnich tygodniach tego roku odbędą się trzy kluczowe spotkania: Konferencja Klimatyczna COP 27 w Egipcie, Konferencja na rzecz Różnorodności Biologicznej COP 15 w Montrealu w Kanadzie oraz Szczyt G20 na Bali w Indonezji. Uczestnicy tych wydarzeń mierzą się z szeregiem powiązanych kryzysów zaistniałych w trudnej i rozbitej sytuacji geopolitycznej. Wynik COP 27 w Szarm el-Szejk w listopadzie nada ton pozostałym dyskusjom, dlatego musi dowieść, że społeczność międzynarodowa chce i dalej będzie wdrażać działania proklimatyczne w celu ochrony ludzi i natury na całym świecie.

COP 27 musi zapewnić świat, że:

- Wszystkie kraje, zwłaszcza te o największej odpowiedzialności i możliwościach, są silnie zaangażowane w walkę ze zmianą klimatu, szczególnie poprzez domknięcie luki emisyjnej w zadeklarowanym przez siebie okresie (a więc poprzez obniżanie emisji w kierunku celu 1,5 stopnia w krótkim, średnim i długim okresie). To musi być widoczne również na najwyższym szczeblu politycznym.
- Globalna sprawiedliwa transformacja na rzecz odejścia od paliw kopalnych i budowy zrównoważonych,

efektywnych oraz odnawialnych systemów energetycznych ulegnie przyspieszeniu. Działania powinny być oparte o decyzję dotyczącą energii z Glasgow (1/CP.26 paragraf 20).

- Osoby najbardziej dotknięte zagrożeniami klimatycznymi otrzymają wsparcie od społeczności międzynarodowej poprzez natychmiastową pomoc humanitarną, zwiększone wsparcie wspomagające adaptację i budowanie odporności na zmianę klimatu. Utworzony zostanie odrębny instrument finansowy na rzecz szkód i strat.
- Strony Konwencji są w pełni zaangażowane i podejmują ambitne kroki, by wdrożyć zapisy Konwencji Klimatycznej (*United Nations Framework Convention on Climate Change* – UNFCCC) oraz jej Porozumienia Paryskiego przez dostarczenie obiecanej pomocy finansowej i przyspieszenie wdrożenia Narodowo Określonych Wkładów (*Nationally Determined Contributions* – NDCs) w sposób pozwalający na ograniczenie wzrostu temperatury do poziomu 1,5 stopnia. Należy wziąć pod uwagę sprawiedliwy globalny podział obciążeń we wspólnych wysiłkach, uwzględniający narodową odpowiedzialność i możliwości.
- Dostęp i wpływ na proces podejmowania decyzji będą miały wszystkie strony Konwencji, jak również zaangażowane organizacje niebędące jej stronami, obserwatorzy ze społeczeństwa obywatelskiego, rdzennych społeczności, organizacje kobiece, młodzieżowe oraz przedstawiciele społeczności najbardziej narażonych na skutki zmiany klimatu.
- Podejmowane działania związane z klimatem zmaksymalizują ochronę, zrównoważone zarządzanie oraz odtwarzanie ekosystemów, utrzymanie i wzmocnienie ich potencjału mitygacyjnego i adaptacyjnego, zgodnie z zapisami 6 Raportu Oceniającego IPCC.

WDRAŻANIE ZGODNE Z AMBICJAMI, SPRAWIEDLIWOŚCIĄ I DOSTĘPNOŚCIĄ

Po zakończeniu na COP 26 prac nad zbiorem zasad Porozumienia Paryskiego, dalsze działania w jego ramach muszą skupić się na wdrożeniu, które zapewni ambitne działania proklimatyczne zgodne z celem 1,5 stopnia oraz stanowczą odpowiedź na nieunikalne skutki zmiany klimatu. 6 Raport Oceniający IPCC (AR 6) dostarczył głębszego i bardziej szczegółowego opracowania wiedzy naukowej związanej ze zmianą klimatu, a tym samym rosnących i szkodliwych skutków we wszystkich częściach ocieplającego się świata. Raport dostarczył także klarowne rozwiązania.

Wraz z podkreśleniem potrzeby podjęcia pilnych działań dotyczących redukcji emisji Raport 3 Grupy Roboczej IPCC dostarcza powodów do optymizmu, wskazując, iż potencjalne rozwiązania są coraz bardziej efektywne kosztowo oraz w każdym sektorze pozwalają zmniejszyć emisje o połowę do roku 2030.

Zarówno widzialne ambicje krajów, jak i wdrażane działania klimatyczne, nie pozwalają obecnie na utrzymanie temperatury poniżej celu 1,5 stopnia. Jednak raport 3 Grupy Roboczej wskazuje, że cele Porozumienia Paryskiego są wciąż osiągalne, jeśli strony podejmą zdecydowane działania oparte o ustalenia IPCC.

Wszelkie dyskusje podczas COP 27 powinny uwzględniać i wykorzystywać wypracowane w Afryce praktyki, zdobytą wiedzę oraz zdolności pozwalające na radzenie sobie z wyzwaniem zmiany klimatu. Obecny COP odbywający się na kontynencie afrykańskim jest dobrą okazją do dyskusji o specjalnych potrzebach i sytuacji Afryki jako całości, bez zapominania jednak o innych narażonych regionach i grupach państw.

Strony i inni decydenci muszą w tym roku skupić się na wielu kwestiach, włączając w to działania na rzecz znaczącego rezultatu COP 27 w następujących dziedzinach:

- Pilne wdrożenie natychmiastowych działań mitygujących już w ciągu najbliższego roku, maksymalnie dwóch, we wszystkich sektorach i z uwzględnieniem współpracy międzynarodowej.
- Wszystkie działania muszą wdrażać cele zidentyfikowane w Narodowo Określonych Wkładach (NDCs), a tam, gdzie możliwe wykraczać poza nie, wspierać sprawiedliwą transformację ku zerowym emisjom netto, budować klimatycznie odporną gospodarkę opartą o odnawialne źródła energii w perspektywie

połowy stulecia. Powinny także zapewniać, by światowe emisje w 2025 roku były niższe niż w 2020, zaś emisje w roku 2030 o 43% niższe niż w 2019.

- Położenie podwalin dla znacznie bardziej ambitnych celów i działań redukujących emisje na rok 2035 poprzez proces Globalnego Podsumowania (*Global Stocktake*), jednocześnie dążąc poprzez Program Prac na rzecz Mitygacji do zamknięcia luki emisyjnej mogącej pojawić się w roku 2030, w tym rozwijając współpracę międzynarodową, oraz działania na szczeblu krajowym i regionalnym.
- Szybkie działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu i budowa odporności przez narodowe, regionalne i lokalne programy adaptacyjne, określone w Narodowych Planach Adaptacji (*National Adaptation Plans – NAPs*), Komunikatach Adaptacyjnych (*Adaptation Communication – AdCOP*), NDC itp., skupiające się na potrzebach Afryki i innych regionów znajdujących się w pierwszej linii zagrożeń klimatycznych, wraz z zapewnieniem wzmocnionego i łatwo dostępnego finansowania opartego o granty, jak również wzmocnionego wsparcia w zakresie technologii i budowy potencjału ludzkiego.
- Osiągnięcie i przekroczenie w tym roku celu finansowania przez państwa rozwinięte na poziomie 100 mld USD, oraz przekroczenie 600 mld USD w latach 2020-25, z przynajmniej połową publicznych środków przeznaczoną na adaptację, a także zapewnienie, że wszelkie publiczne i prywatne przepływy finansowe będą uwzględniały cele klimatyczne, różnorodności biologicznej oraz Cele Zrównoważonego Rozwoju (SDG).

NATYCHMIASTOWE DZIAŁANIA WDROŻENIOWE

Po stworzeniu wielostronnego modelu reżimu klimatycznego, a także założeniu stosownych instytucji, Strony oraz wszyscy pozostali uczestnicy muszą skupić się na tym, jak wykorzystać nowo utworzone narzędzia i zasoby do działań niezbędnych do osiągnięcia naszych wspólnych celów klimatycznych. AR 6 IPCC potwierdził, że abyśmy mieli szansę osiągnąć cel 1,5 stopnia, emisje muszą osiągnąć swą szczytową wartość najpóźniej w pierwszej połowie tej dekady, zaś emisje w 2025 roku powinny być niższe niż w 2020 oraz zmierzać w kierunku osiągnięcia w 2030 roku poziomu emisji o 43% niższego od poziomu z 2019 roku. IPCC jasno podkreśla wiele potencjalnych korzyści efektywnych kosztowo oraz o pozytywnych skutkach społecznych i środowiskowych wynikających z osiągnięcia tych celów – włączając w to dążenie do sprawiedliwości, ograniczenie ubóstwa, bezpieczeństwo żywnościowe, zdrowie oraz ogólny dobrostan.

Wzmocniona współpraca międzynarodowa może przyspieszyć działanie zarówno natychmiastowe jak i krótkookresowe, wychodzące znacznie poza przedstawione dotąd ambicje i inwestycje. Aby do tego doprowadzić, potrzeba będzie jednak szerokiego spektrum wspólnych inicjatyw, zarówno od Stron, jak i innych interesariuszy, by szybko dokonać transformacji wszystkich sektorów w kierunku zerowych emisji netto, jednocześnie budując odporność na zmianę klimatu. To może obudzić dodatkowe działania, co umożliwi kroki poza cele zapisane w obecnych NDC na rok 2030.

Wdrażanie zasad Konwencji Klimatycznej oraz Porozumienia Paryskiego można przyspieszyć i wzmocnić, koncentrując się na kluczowych sektorach, które są najważniejsze dla osiągnięcia celów mitygacyjnych i adaptacyjnych. Można rozwijać strategie sektorowe, by w skoordynowany sposób mobilizować finansowanie, transfer technologii i budowę potencjału. Tym samym pozwoli się na usunięcie emisji oraz budowę odporności w sektorach energetycznym, żywnościowym, transportowym, budowlanym i innych, zgodnie z zasadami sprawiedliwej transformacji oraz ograniczając ocieplenie do poziomu 1,5 stopnia.

Rządy, korporacje oraz inni interesariusze muszą pilnie wdrożyć wszystkie ambitne zobowiązania podjęte zarówno podczas COP 26, jak i na innych forach, i upewnić się, że zostaną one poparte natychmiastowymi działaniami, które utrzymają integralność środowiskową. Dodatkowo, państwa muszą pokazać interesariuszom i całej światowej społeczności pozytywny wpływ tych działań w miejscu ich wdrażania, udowadniając swoją wiarygodność i wsparcie wielostronnego podejścia do

zmiany klimatu. Te działania powinny wykorzystywać zapisy decyzji z Glasgow dotyczącej energii (1/CP.26 paragraf 20) w celu szczególnego wzmocnienia sprawiedliwej transformacji w sektorze energetycznym i wycofania paliw kopalnych (węgla, ropy, gazu), jak również promowania na całym świecie energii odnawialnej, efektywności energetycznej i czystych technologii.

Co do wyzwania mitygacyjnego, uzgodniony w Glasgow Program Prac na rzecz pilnego zwiększenia ambicji i wdrożenia do 2030 roku jest naszą najlepszą szansą na utrzymanie ścieżki w kierunku celu 1,5 stopnia. Program ten musi zostać w pełni poparty przez wszystkie strony i otrzymać wszelkie narzędzia i zasoby, pozwalające na efektywną pracę, zgodnie z wezwaniem skierowanym do rządów przez SG ONZ, by zmiana klimatu stała się ich czołowym priorytetem. Musimy budować na doświadczeniach podobnych inicjatyw z przeszłości, takich jak Techniczny Proces Badania Mitygacji, i uczyć się na ich błędach. Strony muszą uczynić swym priorytetem mobilizację woli politycznej, zasobów finansowych i instytucji, by uzyskać transformację sektorową, m.in. w celu wycofania paliw kopalnych.

Strony powinny wykorzystać Program Prac do:

- ustalenia jasnych i ambitnych celów sektorowych, pozwalających na osiągnięcie redukcji emisji oraz korzyści społecznych i dla różnorodności biologicznej, w zgodzie z zaleceniami IPCC, SDG oraz Globalnymi Ramami Różnorodności Biologicznej po 2020 roku;
- zapewnienia sprawiedliwej transformacji do odpornej gospodarki net-zero przez wytworzenie w sektorze energii fundamentów w postaci efektywności energetycznej oraz energetyki odnawialnej; ta zmiana powinna zawierać szybkie odejście od wszystkich paliw kopalnych jako część sprawiedliwej transformacji do świata bez emisyjnego i ograniczenie ocieplenia do 1,5 stopnia;
- stworzenia strategii dla wszystkich istotnych sektorów, w tym żywnościowego, energetycznego, transportowego, przemysłu, odpadów, terenów zurbanizowanych, oceanów oraz obszarów nadbrzeżnych, a także wykorzystywania rozwiązań opartych o naturę przy wszystkich możliwych okazjach, jak też współpracy z ludami rdzennymi oraz lokalnymi społecznościami; podstawą do tych działań powinno być budowanie współpracy z istniejącymi i pojawiającymi się inicjatywami wielostronnymi i regionalnymi oraz innymi odpowiednimi forami, włączając we współpracę zarówno państwa, jak i innych aktorów, w tym przez inicjatywy Prezydencji oraz sektorowe, powstałe tak i na COP 26, jak i na COP 27;

- zaangażowania szeregu ministrów mających możliwość podejmowania decyzji w różnych sektorach, by dzielić się odpowiedzialnością za strategię oraz zapewnić przywództwo polityczne;
- wykorzystania istniejących mechanizmów finansowych, transferu technologii i budowy potencjału w ramach Konwencji i Porozumienia paryskiego i zwiększenia skali finansowania oraz innego wsparcia dla państw rozwijających się;
- nabrania pewności, że w szczególności w państwach rozwijających się wzmocnione zostanie sześć „warunków ułatwiających”, zidentyfikowanych w AR 6 IPCC w raporcie 3 Grupy Roboczej, czyli finansowanie, innowacje technologiczne, instrumenty wzmacniające polityki, potencjał instytucjonalny, zarządzanie średniego szczebla oraz zmiana zachowania i stylu życia ludzi dla celów skutecznych działań mitygacyjnych;
- informowania i przedstawiania rekomendacji procesowi Globalnego Podsumowania (*Global Stocktake – GST*);
- dostarczenia przez doroczne spotkania ministerialne wysokiego szczebla politycznego kierunku oraz punktów kontrolnych pozwalających na ocenę wspólnego postępu, jak również odnoszących się do Raportów Syntetycznych z NDC, Strategii Długoterminowych, jak i wyników AR 6 IPCC zapisanych w raporcie 3 Grupy Roboczej.

POŁĄCZENIE GLOBALNEJ AMBICJI Z CELEM 1,5 STOPNIA ORAZ BUDOWANIEM ODPORNOŚCI

Chociaż w krótkim terminie konieczne jest ponowne skupienie się na przyspieszonych, natychmiastowych i pilnych działaniach na miejscu, strony powinny równolegle realizować cele średnio- i długoterminowe, w miarę rozwijania swych planów oraz celów dla następnej rundy NDC na rok 2035, następnie przedstawienia bardziej ambitnych celów na rok 2030 oraz wypracowania i pogłębienia swoich długoterminowych planów dekarbonizacyjnych. Strony muszą przedstawić założenia w każdej z tych ram czasowych, by zarówno kolektywnie, jak i indywidualnie były one zgodne z celem ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 stopnia i chroniły narażone społeczności oraz systemy naturalne przed zagrożeniami klimatycznymi.

Wszystkie te procesy powinny skupiać się na sprawiedliwej transformacji dzięki podejściu opartemu na działaniach sektorowych i ekosystemowych, wykorzystujących przeszłe i trwające prace dotyczące lasów, oceanów i obszarów przybrzeżnych, systemów żywnościowych, w tym Wspólnych Prac na rzecz Rolnictwa „Koronivia”, systemów energetycznych, obszarów zurbanizowanych, budynków, transportu (międzynarodowego, krajowego i miejskiego) itd.

Odpowiedź na niewystarczające ambicje do roku 2030: Podczas COP 26 strony potwierdziły istnienie luki emisyjnej między ścieżkami emisyjnymi zgodnymi z Porozumieniem Paryskim oraz istniejącymi NDC na rok 2030. AR 6 IPCC potwierdził powagę sytuacji wynikającą z jej pojawienia się. COP 27 musi zatem dostarczyć rozwiązania tego problemu oraz odpowiedzieć na wezwanie do rewizji NDC jeszcze w tym roku, by tę lukę zamknąć. Reakcja musi obejmować odświeżone NDC zgodne z celem 1,5 stopnia, przyspieszone wdrażanie za pośrednictwem Programu Prac na rzecz Mitygacji (o którym była mowa w poprzednim rozdziale), wypełnienie i rozliczenie zobowiązań podjętych przez państwa jak i aktorów pozarządowych oraz przyszłe okazje pozwalające na złożenie bardziej ambitnych celów redukcji emisji do 2030 roku, włączając w to rundę NDC składanych do 2025 roku, po zakończeniu Globalnego Podsumowania.

Globalne Podsumowanie (GST) oraz komunikowanie NDC zgodnych z celem 1,5 stopnia na rok 2035: COP 27 daje stronom i Sekretariatowi Konwencji Klimatycznej okazję przyjrzenia się postępowi, jakiego dokonano dotąd przy przygotowaniu pierwszego GST. Pozwala również na rozpoczęcie prac nad konkretnymi wynikami. Wiarygodny proces GST musi ułatwiać sze-

roko zakrojone, przejrzyste i znaczące zaangażowanie stron oraz interesariuszy niebędących stronami, a także w pełni uwzględniać wyniki AR 6 IPCC. COP 27 dostarcza okazji do uwzględnienia stosownych wyników AR 6, włączając w to zapisy dotyczące rozwiązań opartych o naturę, rozwój odporny na zagrożenia klimatyczne, adaptację transformacyjną, zmniejszenia ubóstwa, dążenia do większej sprawiedliwości, bezpieczeństwa wodnego i żywnościowego, różnorodności biologicznej i SDG, a także pozwalając na ukształtowanie stosownych wyników tego procesu.

COP 27 powinien zagwarantować, że proces GST zapewni większą jasność co do planowanych wyników, które zostaną przyjęte podczas COP 28. To powinno uwzględniać rozwój dekarbonizacji sektorowej, tworzenie strategii odporności, jak również działania na rzecz uzyskiwania korzyści międzysektorowych. Kluczowym wynikiem będzie porozumienie na rzecz globalnego celu redukcyjnego na rok 2035 oparte o wiedzę naukową dla celu 1,5 stopnia oraz cele Porozumienia Paryskiego.

Drugi Okresowy Przegląd Długoterminowego Celu Konwencji: Drugi Okresowy Przegląd (*Second Periodic Review* – PR2) oraz Strukturalny Dialog Ekspertki (*Structured Expert Dialogue* – SED) są ważnymi okazjami, które pozwalają na lepsze zrozumienie scenariuszy długoterminowych. Jest to konieczne do wzmacniania ambicji wszystkich aktorów w celu zapobieżenia niebezpiecznym zakłóceniom systemu klimatycznego.

- Wyniki PR2 powinny odzwierciedlać coraz większą liczbę dowodów na to, że ocieplenie przekraczające 1,5 stopnia spowoduje ogromne ryzyka dla systemów naturalnych i terenów zamieszkałych, a także uwzględniać ryzyka i skutki nawet tymczasowego przekroczenia tego celu.
- Wyniki PR2 muszą brać pod uwagę ogromną lukę pomiędzy aktualnymi działaniami i celami, oraz scenariuszami, które pozwolą nam na ograniczenia ocieplenia do 1,5 stopnia, jak również ukazywać, co jest potrzebne do zrealizowania tych scenariuszy wraz z konsekwencjami braku ich realizacji.
- SED musi zapewnić wystarczającą ilość czasu na szczegółowe prezentacje głównych autorów II i III Grupy Roboczej IPCC i rozważyć zlecenie kolejnych Specjalnych Raportów IPCC w konkretnych obszarach, takich jak punkty bez powrotu, miasta i tereny zurbanizowane oraz potencjalne rola, ograniczenia oraz ryzyka związane z usuwaniem dwutlenku węgla z atmosfery.

TRANSFORMACJA ENERGETYCZNA: OKAZJA DO ROZSTRZYGAJĄCEGO DZIAŁANIA

Chociaż ostatnie lata pandemii i kryzysu gospodarczego stanowiły wyzwanie dla przyjętych ambicji i skuteczności wdrażania, a nawet dla odbycia się COP 26 w Glasgow, w tym roku świat mierzy się z innym poważnym kryzysem: konfliktem w Ukrainie. Od marca wpłynął on na światowe rynki oraz na energetyczną geopolitykę z gwałtownymi wzrostami cen ropy i gazu. Bezpieczeństwo energetyczne stało się główną obawą w kontekście polityki i inwestycji, zmuszając do przemyślenia wielu planów, zwłaszcza w Europie. Inne obawy budzi rosnący światowy kryzys żywnościowy.

Wojna w Ukrainie obnażyła ryzyka związane z poleganiem na paliwach kopalnych, jak również koszty takiego działania niezwiązane z klimatem. Czysta energia odnawialna jest teraz jeszcze istotniejsza dla zapewnienia bezpieczeństwa narodowego oraz globalnego pokoju i stabilności. Klimatyczne koszty konfliktu są wciąż nie-

jasne, ale zależeć będą od tego, jak państwa zrównoważą potrzebę natychmiastowego zapewnienia paliw kopalnych oraz transformacji do energetyki odnawialnej.

Decyzja „Pakt z Glasgow” wzywa strony do gwałtownego zwiększenia wykorzystania i generowania czystej energii oraz działań na rzecz efektywności energetycznej, włączając w to ograniczanie wykorzystania mocy węglowych, w których nie zmniejsza się emisji dwutlenku węgla. Nawołuje do wycofania nieefektywnego wsparcia dla paliw kopalnych. Rozwiązania tego kryzysu powinny wyznaczyć kurs, który przyczyni się do wypełnienia celów Porozumienia Paryskiego. COP 27 powinien budować na aktualnym impecie oraz decyzji „Pakt z Glasgow” w celu przyspieszenia transformacji energetycznej. Program Prac na rzecz Mitygacji może być kluczowym elementem w tym zakresie, jak napisano wyżej.

ODPOWIEDŹ NA CORAZ POWAŻNIEJSZE SKUTKI ZMIANY KLIMATU

Biorąc pod uwagę, iż okno pozwalające utrzymać globalne ocieplenie na poziomie do 1,5 stopnia szybko się zamyka, niezbędne jest przyspieszone wdrożenie działań mitygujących. Ale COP 27, oprócz domknięcia luki emisyjnej, musi dostarczyć również pilnej odpowiedzi na skutki zmian klimatu, włączając w to mobilizację wsparcia finansowego oraz pomocy technicznej dla społeczności najbardziej narażonych na zmianę klimatu oraz nią dotkniętych.

Fakt, że COP 27 odbędzie się w Afryce stanowi unikalną okazję zastanowienia się nad rozwiązaniami w tematach adaptacji, szkód i strat oraz finansowania, tak istotnych dla reakcji na skutki zmian klimatu, budowy odporności oraz dołożenia wkładu do osiągnięcia celu Porozumienia Paryskiego w państwach tego regionu i większości narażonych państw. Raport II Grupy Roboczej IPCC dostarczył wielu informacji o potrzebach i okazjach adaptacyjnych, zaś zobowiązanie dotyczące podwojenia środków finansowych na adaptację zawarte w Decyzji „Pakt z Glasgow” powinno zapewnić napływ na czas stosownych środków finansowych. Raport odnosi się też do ograniczeń w kwestii adaptacji oraz szkód i strat.¹

Ten COP, odbywający się na kontynencie afrykańskim, jest doskonałą okazją, by uwzględnić specjalne potrzeby i okoliczności Afryki jako całości, jak również by skorzystać z doświadczeń, wiedzy i możliwości, które zaistniały w Afryce w odpowiedzi na wyzwania wynikające ze zmiany klimatu. Afryka może podzielić się szeregiem doświadczeń i wszyscy mogą skorzystać z uznania jej przywództwa. Dostarczenie łatwiej dostępnych środków finansowych oraz innych rodzajów pomocy będzie kluczowe dla przyspieszenia adaptacji i wzmocnienia wysiłków na rzecz budowy odporności. W tym kontekście Program Prac Glasgow – Sharm el-Sheikh powinien odgrywać kluczową rolę w określeniu potrzeb i luk, jak również w przyspieszaniu działań adaptacyjnych w sposób transformacyjny. COP ten może odegrać kluczową rolę w dostarczaniu i mobilizowaniu finansowania dla państw najbardziej narażonych, zwłaszcza w kontekście szkód i strat, adaptacji oraz transferu technologii i budowy potencjału.

Skutki zmian klimatu są poważniejsze z dnia na dzień, obecnie osiągnęliśmy ocieplenie na poziomie 1,1 stopnia ponad temperatury z ery przedprzemysłowej. Ocieplenie nie spowalnia. Susze w Rogu Afryki, wielkie i bezprecedensowe powodzie w Pakistanie i Nigerii, niszczycielskie burze tropikalne, gwałtowne pożary i fale upałów, to wszystko, co widzieliśmy w 2022, stanowi znaki pogarszającego się kryzysu klimatycznego. II Grupa Robocza

¹ Obserwowane szkodliwe skutki oraz dostrzegane ryzyka, które mogą być gospodarcze i niegospodarcze (IPCC AR6 WGII, 2022).

IPCC wskazała, że ok. 3,3-3,6 mld ludzi żyje na obszarach poważnie narażonych na skutki zmian klimatu, zaś około 1 mld narażony jest na ryzyka związane z mieszkaniem na wybrzeżu. Obecne działania adaptacyjne są niewystarczające, postęp jest nierówny, a my nie adaptujemy się wystarczająco szybko. Co jest bardziej niepokojące, tylko 4-8% całego finansowania klimatycznego przeznaczone zostało na adaptację.

COP 27 musi odnieść się do tej klimatycznej niesprawiedliwości poprzez przyjęcie szeregu kluczowych decyzji w najważniejszych obszarach, które pozwolą przyspieszyć odpowiedź na coraz poważniejsze skutki zmiany klimatu.

Obejmują one:

- **Globalny Cel Adaptacyjny (Global Goal on Adaptation – GGA):** Program Prac Glasgow – Sharm el-Sheikh na rzecz Globalnego Celu Adaptacyjnego (GlaSS) powinien ustanowić przejrzyste i wspólne zrozumienie sposobów na rzecz przyspieszania lokalnych, sektorowych oraz krajowych działań oraz pozwolić na wspólną ocenę postępu we wdrażaniu GGA. GlaSS musi zidentyfikować luki adaptacyjne oraz działania niezbędne do wsparcia najbardziej pilnych potrzeb w celu przyspieszenia adaptacji w transformacyjny sposób na poziomach międzynarodowych i narodowych. Program prac musi również jasno określić, jak wyniki GlaSS zostaną włączone jako wkład do Globalnego Podsumowania. COP 27 powinien podjąć decyzję, iż GGA będzie stałym punktem porządku obrad w ramach CMA i Ciał Pomocniczych do COP 28, na którym mandat GlaSS wygasa.
- **finansowanie adaptacji:** Na COP 27 strony muszą przyspieszyć dążenie do celu bardziej ambitnego niż podwojenie finansowania adaptacji oraz ustalić jasną

„mapę drogową”, z mechanizmem odpowiedzialności za zobowiązania, by osiągnąć ten poziom w roku 2025, zgodnie z przewidywaniami decyzji z Glasgow. Wzmocnione zrozumienie zasad dostępu do finansów adaptacyjnych, jak również potrzeb i luk zidentyfikowanych w GlaSS, powinno stanowić wkład do dyskusji na temat Nowego Kolektywnego Celu Finansowego w ramach finansowania klimatycznego.

- **Narodowe Plany Adaptacyjne (NAPs):** Począwszy od 2010 roku proces NAP pozwolił stronom na zidentyfikowanie średnio- i długoterminowych potrzeb adaptacyjnych oraz stworzenie i wdrożenie strategii i programów zaspokajających te potrzeby. W lutym 2022 roku tylko 34 państwa przedłożyły swoje NAP. Wszystkie państwa muszą zatem je sfinalizować, a państwa rozwinięte muszą dostarczyć niezbędnej pomocy.
- **Komunikaty Adaptacyjne:** Obecnie jedynie 47 państw (rozwiniętych i rozwijających się) przedłożyło swoje komunikaty adaptacyjne. COP 27 powinien podjąć decyzję o stworzeniu do COP 28 raportu syntetycznego dotyczącego działań adaptacyjnych przedstawionych w NAP oraz Komunikatach Adaptacyjnych. Raport ten powinien zidentyfikować priorytety, sposoby na likwidację luk i zaspokojenie potrzeb w celu przyspieszenia wdrażania adaptacji oraz stanowić wkład do GST.
- **szkody i straty:** COP 27 powinien podjąć decyzję o ustanowieniu Instrumentu Finansowego na rzecz Szkód i Strat w ramach mechanizmu finansowego Konwencji z dedykowanym funduszem. Finansowanie szkód i strat powinno, obok mitygacji i adaptacji, być elementem Nowego Kolektywnego Celu Finansowego. Strony powinny zapewnić pełną operacjonalizację Sieci z Santiago na rzecz Szkód i Strat, z dedykowanym finansowaniem oraz możliwościami pozwalającymi na pełne wdrożenie jej funkcji.

DOSTARCZANIE I MOBILIZACJA FINANSÓW, TRANSFERU TECHNOLOGII ORAZ WSPARCIE BUDOWY POTENCJAŁU

Nie jest możliwe osiągnięcie celów paryskich bez dostarczenia państwom rozwijającym się zwiększonych w koniecznym stopniu oraz łatwo dostępnych środków finansowych, transferu technologii oraz wsparcia budowy potencjału. Zauważalną potrzebę zapewnienia odpowiedniego potencjału instytucjonalnego podkreśla fakt, że NDC aż 113 spośród 169 państw rozwijających się wskazuje na budowę potencjału jako warunek wdrożenia ich NDC. Uwzględnienie braku potencjału instytucjonalnego jest warunkiem wstępnym do odniesienia się do obaw dotyczących zarządzania. III Grupa Robocza IPCC wskazuje, iż środki płynące na paliwa kopalne są wciąż większe niż te kierowane na adaptację i mitygację. Podaje również: „Przyspieszona międzynarodowa współpraca gospodarcza jest kluczowym elementem ułatwiającym sprawiedliwą transformację z niskimi emisjami gazów cieplarnianych i może pozwolić na ograniczenie nierówności w dostępie do finansowania, oraz kosztów i podatności na negatywne skutki zmian klimatu.” Wypełnienie zobowiązań finansowych jest kluczowe dla budowania zaufania w dyskusji klimatycznej. To wspólne zobowiązanie na rzecz sprawiedliwego podziału globalnego wysiłku w radzeniu sobie ze zmianą klimatu.

Do końca COP 27 państwa muszą osiągnąć następujące cele:

- zapewnić, iż państwa rozwinięte dostarczą w tym roku co najmniej 100 mld USD, a w kolejnych latach zwiększą swe finansowanie, tak by w latach 2020-2025 dostarczono łącznie co najmniej 600 mld USD;
- znacząco zwiększyć w tym roku finansowanie adaptacji i przeznaczyć co najmniej 50% publicznego finansowania klimatycznego na wsparcie adaptacji w państwach rozwijających się;
- uzgodnić roboczą decyzję finansowania klimatycznego w oparciu o trwające prace Komitetu Stałego ds. Finansów;

- rozpocząć konstruktywny dialog dotyczący Nowego Wspólnego Celu Finansowego na czas po 2025 roku i osiągnąć wspólne zrozumienie możliwości dostępnych na rzecz znaczącego zwiększenia finansowania klimatycznego w drugiej połowie dekady oraz późniejszym okresie;
- stworzyć wyraźne punkty kontrolne, tzw. kamienie milowe, dla Nowego Wspólnego Celu Finansowego, z założeniem, że negocjacje powinny zakończyć się przyjęciem decyzji na COP 29;
- uzgodnić elementy niezbędne do pełnego wdrożenia Artykułu 6 Porozumienia Paryskiego, z uwzględnieniem integralności środowiskowej, by przyspieszyć przyjęcie powszechnej ceny emisji gazów cieplarnianych, która może kierować inwestycje w zgodzie z celami klimatycznymi i generować środki finansowe na rzecz sprawiedliwej transformacji do gospodarki zeroemisyjnej i odpornej na skutki zmian klimatu, jak również na rzecz działań adaptacyjnych, zarówno przez mechanizmy rynkowe, jak i pozarynkowe. COP 27 musi zminimalizować szkody dla mechanizmów rynkowych Artykułu 6 wynikające z decyzji COP 26 o zezwoleniu na przeniesienie jednostek sprzed 2020 roku;
- uznać, że wzmocnienie potencjału instytucjonalnego jest kluczowym warunkiem zidentyfikowanym przez państwa rozwijające się w przedłożonych NDC i stworzyć forum, na którym można by dzielić się zdobytymi doświadczeniami oraz identyfikować zasoby wzmacniające potencjał instytucjonalny;
- uzgodnić na COP 27 stworzenie Instrumentu Finansowego na rzecz szkód i strat pod mechanizmem finansowym Konwencji i rozpocząć proces jego szybkiej operacjonalizacji z nowym źródłem finansowania.

WZMOCNIENIE MOŻLIWOŚCI UDZIAŁU

WWF silnie wierzy w to, że organizacja wszystkich COP, w szczególności COP 27, musi być oparta o pełen dostęp i efektywny udział społeczeństwa obywatelskiego we wszystkich procesach i wydarzeniach związanych z UNFCCC. WWF podkreśla pilność oraz wagę inkluzywnego międzynarodowego procesu decyzyjnego dotyczącego klimatu dla wdrożenia Porozumienia Paryskiego. Bez społeczeństwa obywatelskiego przy stole niemożliwe będzie osiągnięcie przez świat celów i zobowiązań przyjętych w 2015 roku. Bezpośrednie włączenie osób mających wiedzę oraz niosących trudne doświadczenia wynikające ze zmiany klimatu jest niezbędne, by stworzyć rozwiązania sprawiedliwie angażujące całe rządy i całe społeczeństwa w celu poradzenia sobie z powiązаныmi kryzysami zmiany klimatu oraz utraty różnorodności biologicznej.

**MISJĄ WWF
JEST POWSTRZYMANIE
DEGRADACJI ŚRODOWISKA
NATURALNEGO NASZEJ PLANETY
I KSZTAŁTOWANIE PRZYSZŁOŚCI,
W KTÓREJ LUDZIE BĘDĄ ŻYLI
W HARMONII Z PRZYRODĄ**

Naszą misją jest powstrzymanie degradacji środowiska i budowa przyszłości, w której ludzie będą żyć w harmonii z naturą.

razem możemy więcej

wwf.pl

© 2022

© 1986 Panda symbol WWF – World Wide Fund for Nature (poprzednio World Wildlife Fund) ® “WWF” jest zarejestrowanym znakiem towarowym WWF. WWF International, Rue Mauverney 28, 1196 Gland, Szwajcaria. Tel +41 22 364 9111. Fax +41 22 364 0332.

Dane kontaktowe i dodatkowe informacje dostępne są na stronie www.wwf.pl